

Lúc bấy giờ, cụ thợ Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Các thiện nam tử, thiện nữ v.v... an trụ Đại thừa, nếu không dùng phương tiện thiện xảo đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa khởi tướng Bát-nhã ba-la-mật-đa thì các thiện nam, thiện nữ v.v... này dùng có sở đắc làm phương tiện, xả bỏ xa lìa Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm?

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Lành thay! Lành thay! Đúng vậy! Đúng vậy! Đúng như lời ông nói. Các thiện nam, thiện nữ v.v... kia vì đắm trước danh, đắm trước tướng, nên đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm này xả bỏ xa lìa.

Cụ thợ Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Vì sao các thiện nam, thiện nữ v.v... kia đắm trước danh, đắm trước tướng?

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Các thiện nam, thiện nữ v.v... kia đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm chấp danh, chấp lấy tướng. Đã chấp lấy danh, tướng rồi, nên bị chìm đắm nơi Bát-nhã ba-la-mật-đa mà sanh kiêu mạn, không thể chứng đắc thật tướng Bát-nhã. Cho nên những hạng người đó đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm xả bỏ xa lìa.

Lại nữa, Thiện Hiện! Các thiện nam, thiện nữ v.v... an trụ Đại thừa, nếu có dùng phương tiện thiện xảo đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm, không khởi vọng tướng Bát-nhã ba-la-mật-đa, dùng vô sở đắc làm phương tiện, đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm, không chấp lấy danh, tướng, không vọng tướng chìm đắm, không sanh kiêu mạn, liền có thể chứng đắc thật tướng Bát-nhã. Nên biết, những vị này đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm, không xả bỏ, cũng không xa lìa.

Cụ thợ Thiện Hiện liền bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Thật kỳ lạ. Ngài khéo vì chúng Đại Bồ-tát đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa mà khai thị, phân biệt tướng nhiễm trước, không nhiễm trước.

Khi ấy, Xá-lợi Tử hỏi Thiện Hiện:

- Vì sao Đại Bồ-tát đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm, khởi tướng nhiễm trước, không nhiễm trước?

Thiện Hiện đáp:

- Các thiện nam, thiện nữ v.v... an trụ Đại thừa, nếu không dùng phương tiện thiện xảo, khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm, đối với sắc cho là Không, phát sanh sự chấp trước tướng Không; đối với thọ, tưởng, hành, thức cho là Không, phát sanh sự chấp trước tướng Không. Như vậy cho đến đối với trí nhất thiết cho là Không, phát sanh sự chấp trước tướng Không; đối với trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng cho là Không, phát sanh sự chấp trước tướng Không.

Lại nữa, Xá-lợi Tử! Các thiện nam, thiện nữ v.v... an trụ Đại thừa, nếu không dùng phương tiện thiện xảo, khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa, đối với sắc cho là sắc, phát sanh sự chấp trước tướng sắc. Cho đến đối với trí nhất thiết tướng cho là trí nhất thiết tướng, phát sanh sự chấp trước tướng trí nhất thiết tướng. Đối với pháp quá khứ cho là pháp quá khứ, phát sanh sự chấp trước tướng pháp quá khứ. Đối với pháp vị lai cho là pháp vị lai, phát sanh sự chấp trước tướng pháp vị lai. Đối với pháp hiện tại cho là pháp hiện tại, phát sanh sự chấp trước tướng pháp hiện tại.

Lại nữa, Xá-lợi Tử! Đại Bồ-tát dùng có sở đắc làm phương tiện, từ lúc mới phát tâm đối với bố thí Ba-la-mật-đa cho đến trí nhất thiết tướng, khởi tướng thực hành nhiệm trước. Xá-lợi Tử! Các Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm, nếu không dùng phương tiện thiện xảo mà dùng có sở đắc làm phương tiện, khởi các tướng nhiệm trước như vậy thì gọi là tướng nhiệm trước.

Lại nữa, Xá-lợi Tử! Về câu hỏi trước của ông, làm sao Đại Bồ-tát đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm không nhiệm trước nơi tướng. Nếu Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm, có dùng phương tiện thiện xảo, đối với sắc chẳng khởi tướng Không, bất Không; đối với thọ, tưởng, hành, thức chẳng khởi tướng Không, bất Không. Cho đến đối với trí nhất thiết chẳng khởi tướng Không, bất Không; đối với trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng chẳng khởi tướng Không, bất Không. Đối với pháp quá khứ chẳng khởi tướng Không, bất Không. Đối với pháp vị lai, hiện tại chẳng khởi tướng Không, bất Không.

Lại nữa, Xá-lợi Tử! Nếu Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm, có dùng phương tiện thiện xảo, không có ý nghĩa như vậy:

Ta có thể thực hành bố thí, sự thực hành bố thí như vậy là hành bố thí.

Ta có thể trì giới, đây là sự trì giới, như vậy là trì giới.

Ta có thể tu nhẫn nhục, đây là sự tu nhẫn nhục, như vậy là tu nhẫn nhục.

Ta có thể tinh tấn, đây là sự tinh tấn, như vậy là tinh tấn.

Ta có thể tu thiền định, đây là sự tu thiền định, như vậy là tu thiền định.

Ta có thể tu tuệ, đây là sự tu tuệ, như vậy là tu tuệ.

Ta có thể gieo trồng phước đức, đây là chỗ gieo trồng phước đức, như vậy là sự gieo trồng phước đức.

Ta có thể nhập Chánh tánh ly sanh của Bồ-tát.

Ta có thể trang nghiêm thanh tịnh cõi Phật.

Ta có thể thành thực hữu tình.

Ta có thể chứng đắc trí nhất thiết trí.

Xá-lợi Tử! Đại Bồ-tát này khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm, có dùng phương tiện thiện xảo. Tất cả như vậy không phân biệt. Do thông đạt pháp nội Không cho đến pháp vô tính tự tính Không.

Xá-lợi Tử! Đây gọi là Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm, không chấp trước tướng.

Khi ấy, trời Đế Thích hỏi Thiện Hiện:

- Các thiện nam, thiện nữ v.v... an trụ Đại thừa, khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm, làm sao biết được sự phát sanh chấp trước tướng kia?

Thiện Hiện đáp:

- Các thiện nam, thiện nữ v.v... an trụ Đại thừa, khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm, nếu không dùng phương tiện thiện xảo, lấy có sở đắc làm phương tiện, tự tâm khởi tướng, khởi tướng bố thí, cho đến khởi tướng trí nhất thiết trí, khởi tướng chư Phật, đối với chư Phật khởi tướng gieo trồng thiện căn, dùng các thiện căn đã gieo trồng tập hợp đem cho các hữu tình một cách bình đẳng, cùng nhau hồi hướng đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Kiều-thi-ca! Do đây nên biết các thiện nam, thiện nữ v.v... an trụ Đại thừa, khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm có khởi tướng chấp trước.

Kiều-thi-ca! Nếu các thiện nam, thiện nữ v.v... do chấp trước tướng nên không thể tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa vô trước, hồi hướng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Vì sao? Kiều-thi-ca! Vì chẳng phải bản tánh sắc có thể hồi hướng, cho đến chẳng phải bản tánh trí nhất thiết tướng có thể hồi hướng.

Lại nữa, Kiều-thi-ca! Nếu Đại Bồ-tát muốn đối với quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề mà thị hiện khuyến bảo, hướng dẫn khen

ngợi, hoan hỷ cho các hữu tình khác, thì nên quán sát thật tướng bình đẳng của các pháp. Tùy theo đây mà tác ý, thị hiện, khuyến bảo, hướng dẫn, khen ngợi, hoan hỷ các hữu tình khác. Nghĩa là nói như vậy: Các thiện nam tử! Khi hành bố thí, không nên phân biệt ta có thể hành bố thí. Cho đến khi hành trí nhất thiết tướng, không nên phân biệt ta có thể hành trí nhất thiết tướng. Khi tu quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề của chư Phật, không nên phân biệt ta có thể tu quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề của chư Phật.

Kiều-thi-ca! Các Đại Bồ-tát đối với quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề mà thị hiện, khuyến bảo, hướng dẫn, khen ngợi, hoan hỷ các hữu tình khác nên thị hiện, khuyến bảo, hướng dẫn, khen ngợi, hoan hỷ các hữu tình khác như thế. Nếu làm được như vậy, thì đối với mình không bị tổn giảm, với người cũng không bị tổn giảm. Cũng như chư Như Lai đã thị hiện, khuyến bảo, hướng dẫn, khen ngợi, hoan hỷ các hữu tình.

Kiều-thi-ca! Các thiện nam, thiện nữ v.v... an trụ Đại thừa, nếu có thể thị hiện, khuyến bảo, hướng dẫn, khen ngợi, hoan hỷ các hữu tình như vậy thì có thể xa lìa tất cả chấp trước.

Bấy giờ, Thế Tôn khen ngợi Thiện Hiện:

- Lành thay! Lành thay! Ông nay khéo vì các Đại Bồ-tát mà thuyết tướng chấp trước. Lại còn có sự chấp trước vi tế khác nữa. Ta sẽ vì ông mà thuyết, ông nên lắng nghe khéo suy nghĩ.

Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Cúi xin Thế Tôn thuyết giảng, chúng con rất muốn nghe.

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Các thiện nam tử v.v... an trụ Đại thừa, muốn đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, nếu đối với Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác mà chấp tướng nhớ nghĩ, đều là chấp trước. Nếu đối với chư Phật Thế Tôn ba đời, từ lúc mới phát tâm cho đến Chánh pháp cứu trụ, có bao nhiêu thiện căn đều chấp tướng, nhớ nghĩ, tùy hỷ hồi hướng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, đều là chấp trước. Nếu đối với sự tu hành thiện căn của các đệ tử Như Lai mà chấp tướng, nhớ nghĩ, tùy hỷ hồi hướng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, đều là chấp trước. Vì sao? Vì công đức thiện căn của chư Như Lai và các đệ tử không nên chấp tướng, nhớ nghĩ, phân biệt. Ai chấp tướng đều là hư vọng.

Thiện Hiện liền bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật-đa như vậy, thật là sâu xa?

Phật dạy:

- Đúng vậy! Vì tất cả pháp, bản tánh vốn xa lìa.

Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế đều nên lễ kính?

Phật dạy:

- Đúng vậy! Tuy được nhiều công đức nhưng Bát-nhã ba-la-mật-đa này không tạo, không tác, không chứng.

Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Vì tánh tất cả pháp không thể chứng ngộ.

Phật dạy:

- Đúng vậy! Vì tất cả pháp nhất tánh chẳng phải hai. Thiện Hiện nên biết! Các pháp nhất tánh tức là vô tánh.

Các pháp vô tánh tức là nhất tánh.

Các pháp nhất tánh, vô tánh như vậy vốn là thật tánh. Vốn thật tánh này không tạo, không tác. Nếu Đại Bồ-tát như thật biết nhất tánh, vô tánh, không tạo, không tác, tức là xa lìa tất cả chấp trước.

Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế khó có thể hiểu nổi?

Phật dạy:

- Đúng vậy! Vì Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm không thể thấy, nghe hiểu biết được.

Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế bất khả tư nghì?

Phật dạy:

- Đúng vậy! Vì Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm không thể dùng tâm chấp, hay xa lìa tướng tâm; không thể dùng sắc chấp, hay xa lìa tướng sắc. Cho đến không thể dùng trí nhất thiết tướng chấp, hay xa lìa tướng trí nhất thiết tướng. Không thể dùng tất cả pháp chấp, hay xa lìa tướng tất cả pháp.

Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế không chỗ tạo tác sao?

Phật dạy:

- Đúng vậy! Vì các tác giả bất khả đắc. Thiện Hiện nên biết! Sắc bất khả đắc nên tác giả bất khả đắc; thọ, tưởng, hành, thức bất khả đắc nên tác giả bất khả đắc. Cho đến trí nhất thiết tướng bất khả đắc nên tác giả bất khả đắc. Tất cả pháp bất khả đắc nên tác giả bất khả

đắc. Do các tác giả và sắc v.v... là pháp bất khả đắc, nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm không tạo, không tác.

Bấy giờ, Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Đại Bồ-tát nên hành Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế nào?

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Nếu Đại Bồ-tát không hành nơi sắc là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa; không hành thọ, tưởng, hành, thức là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa. Cho đến không hành trí nhất thiết là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa; không hành trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu Đại Bồ-tát không hành sắc hoặc thường, hoặc vô thường, hoặc vui, hoặc khổ, hoặc ngã, hoặc vô ngã, hoặc tịnh, hoặc bất tịnh, hoặc viễn ly, hoặc bất viễn ly, hoặc tịch tĩnh, hoặc bất tịch tĩnh là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa. Cho đến không hành trí nhất thiết tướng hoặc thường, hoặc vô thường, hoặc vui, hoặc khổ, hoặc ngã, hoặc vô ngã, hoặc tịnh, hoặc bất tịnh, hoặc viễn ly, hoặc bất viễn ly, hoặc tịch tĩnh, hoặc bất tịch tĩnh là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa. Vì sao? Vì sắc cho đến trí nhất thiết tướng vô sở hữu, hướng chi có thường, vô thường cho đến tịch tĩnh, bất tịch tĩnh.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu Đại Bồ-tát không hành sắc viên mãn là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa. Không hành sắc bất viên mãn là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa. Cho đến không hành trí nhất thiết tướng viên mãn là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa. Không hành trí nhất thiết tướng bất viên mãn là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa. Vì sao? Vì nếu sắc viên mãn và bất viên mãn đều không gọi là sắc, cũng không hành như thế là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa. Cho đến nếu trí nhất thiết tướng viên mãn và bất viên mãn đều không gọi là trí nhất thiết tướng, cũng không hành như thế là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Cụ thọ Thiện Hiện liền bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Kỳ lạ thay! Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác khéo vì Bồ-tát tuyên thuyết các tướng chấp trước, không chấp trước.

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Đúng vậy! Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác khéo vì Bồ-tát tuyên thuyết các tướng chấp trước, không chấp trước, làm cho việc học Bát-nhã ba-la-mật-đa mau chóng đạt đến cứu cánh.

Lại nữa, Thiện Hiện! Các Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm, nếu không hành tướng sắc chấp trước, không chấp trước là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa. Không hành tướng thọ, tưởng,

hành, thức chấp trước, không chấp trước là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa. Cho đến nếu không hành tướng tất cả hạnh Đại Bồ-tát chấp trước, không chấp trước là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa. Không hành tướng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề của chư Phật chấp trước, không chấp trước là hành Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Bấy giờ, Thiện Hiện liền bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Thật kỳ lạ! Pháp tánh sâu xa rất là hi hữu, nếu thuyết, không thuyết đều không tăng giảm?

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Đúng vậy! Pháp tánh sâu xa rất là hi hữu, nếu thuyết, không thuyết đều không tăng giảm. Ví như hư không, giả sử trọn đời hoặc khen, hoặc chê chư Phật nhưng hư không kia không tăng, không giảm. Pháp tánh sâu xa cũng lại như vậy, nếu thuyết, không thuyết đều không tăng giảm. Lại như người huyền đối với việc khen chê không vui, không buồn, không tăng, không giảm. Pháp tánh sâu xa cũng lại như vậy, nếu thuyết, không thuyết cũng vậy không khác.

Cụ thọ Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Các Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thật là việc rất khó. Nghĩa là Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm, tu hay không tu cũng không tăng, không giảm, không buồn, không vui, không phải, không trái, mà siêng năng tu học Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm cho đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề thường không thối chuyển. Vì sao? Vì các Đại Bồ-tát tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa như tu hư không, hoàn toàn vô sở hữu. Như trong hư không, không sắc có thể rõ, cũng không thọ, tướng, hành, thức có thể rõ. Cho đến không hành tất cả hạnh Đại Bồ-tát có thể rõ, cũng không đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề của chư Phật có thể rõ. Chỗ tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng lại như vậy. Nghĩa là trong pháp sâu xa Bát-nhã ba-la-mật-đa này không sắc có thể đắc. Cho đến không quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề của chư Phật có thể đắc. Trong đây các pháp tuy không có thể đắc, nhưng các Đại Bồ-tát có thể siêng năng tinh tấn tu học Bát-nhã ba-la-mật-đa, cho đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề thường không thối chuyển. Cho nên con nói các Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm thật là việc khó.

Cụ thọ Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Các Đại Bồ-tát mặc áo giáp đại công đức như thế, hữu tình chúng con đều nên kính lễ. Bạch Thế Tôn! Nếu Đại Bồ-tát vì các hữu tình thành thực giải thoát nên tinh tấn mặc áo giáp công

đức. Cũng như vì hư không thành thực giải thoát nên tinh tấn mặc áo giáp công đức. Nếu Đại Bồ-tát vì tất cả pháp, siêng năng tinh tấn mặc áo giáp công đức. Cũng như vì hư không phát tâm siêng năng tinh tấn mặc áo giáp công đức. Nếu Đại Bồ-tát vì cứu vớt hữu tình ra khỏi biển khổ sanh tử, nên siêng năng tinh tấn mặc áo giáp công đức. Cũng như vì muốn đem hư không để chỗ cao hơn, nên siêng năng tinh tấn mặc áo giáp công đức.

Bạch Thế Tôn! Các Đại Bồ-tát được đại tinh tấn Ba-la-mật-đa, vì các loài hữu tình như hư không được lợi ích an lạc lớn, nên phát tâm đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Bạch Thế Tôn! Các Đại Bồ-tát được thần lực vô đẳng bất tư nghì, vì biện pháp tánh như hư không nên mặc áo giáp công đức, phát tâm đến quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Bạch Thế Tôn! Các Đại Bồ-tát rất là dũng mãnh, vì quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề của chư Phật như hư không, nên siêng năng tinh tấn mặc áo giáp công đức.

Bạch Thế Tôn! Các Đại Bồ-tát vì các loài hữu tình như hư không nên siêng năng tu hành khổ hạnh, muốn chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề thật là hi hữu. Vì sao? Vì giả sử Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác ở khắp ba ngàn đại thiên thế giới như rừng trúc, mè, tre, lau, mía v.v... sống ở đời một kiếp hoặc hơn một kiếp, vì các hữu tình thường thuyết Chánh pháp, độ thoát vô lượng, vô số hữu tình, làm cho họ nhập Niết-bàn cứu cánh an lạc, nhưng cõi hữu tình không tăng, không giảm. Vì sao? Vì các hữu tình đều vô sở hữu, tự tánh xa lìa.

Bạch Thế Tôn! Giả sử Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác khắp mười phương tất cả thế giới như rừng, tre, mè, lau, mía v.v... sống ở đời một kiếp hoặc hơn một kiếp, vì các hữu tình thường thuyết Chánh pháp, độ thoát vô lượng, vô số hữu tình làm cho nhập Niết-bàn cứu cánh an lạc, nhưng cõi hữu tình không tăng, không giảm. Vì sao? Vì các loài hữu tình đều vô sở hữu, tự tánh viễn ly.

Bạch Thế Tôn! Do nhân duyên này nên con nói: Các Đại Bồ-tát vì các hữu tình như hư không mà siêng năng tu hành khổ hạnh, muốn chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề thật là hi hữu.

Lúc bấy giờ, trong chúng có một Bí-sô nghĩ như vậy: Ta nên kính lễ Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm. Trong đây, các pháp tuy không sanh diệt, không có thiết lập giới uẩn, định uẩn, tuệ uẩn, giải thoát uẩn, giải thoát trí kiến uẩn có thể đắc. Cũng thiết lập quả Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề, tất cả Đại Bồ-tát hành

quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề của chư Phật có thể đắc. Cũng thiết lập Phật bảo, Pháp bảo, Tăng bảo, chuyển pháp luân vi diệu, độ thoát các hữu tình có thể đắc.

Phật biết ý nghĩ của Bỉ-sô kia, liền bảo:

- Đúng vậy! Đúng vậy! Đúng như ý ông nghĩ. Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm vi diệu khó lường. Trong đây, các pháp tuy không có thể đắc, nhưng cũng chẳng phải không.

Khi ấy, trời Đế Thích hỏi Thiện Hiện:

- Nếu Đại Bồ-tát muốn học Bát-nhã ba-la-mật-đa nên học như thế nào?

Thiện Hiện đáp:

- Nên tinh cần tu học như hư không.

Trời Đế Thích lại bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Nếu các thiện nam, thiện nữ v.v... nào đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm mà chí tâm lắng nghe, thọ trì, đọc tụng, tinh cần tu học, suy nghĩ đúng lý, viết chép, giảng giải tuyên thuyết, lưu truyền rộng rãi, con phải hộ trì như thế nào?

Cụ thọ Thiện Hiện bảo trời Đế Thích:

- Ông thấy có pháp có thể hộ trì không?

Trời Đế Thích thưa:

- Thưa Đại đức! Con không thấy pháp gì có thể hộ trì.

Thiện Hiện bảo:

- Nếu các thiện nam, thiện nữ v.v... đúng như lời Phật thuyết, an trụ nơi Bát-nhã ba-la-mật-đa tức là hộ trì. Nếu các thiện nam, thiện nữ v.v... an trụ Bát-nhã ba-la-mật-đa thường không xa lìa. Nên biết tất cả người chẳng phải người v.v... rình tìm chỗ dở của vị ấy làm tổn hại nhưng không thể được.

Kiều-thi-ca! Nếu muốn hộ trì các Bồ-tát an trụ Bát-nhã ba-la-mật-đa thì không khác người siêng năng tinh tấn hộ trì hư không. Nếu muốn hộ trì các Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm chỉ luống uổng nhọc nhằn, hoàn toàn không có ích lợi.

Kiều-thi-ca! Ý ông thế nào? Có ai hộ trì huyễn, mộng, tiếng vang, ảnh trong gương, sóng nắng, thành Tầm hương (ảnh ảo), việc biến hóa không?

Trời Đế Thích thưa:

- Thưa Đại đức! Không có.

Thiện Hiện dạy:

- Kiền-thi-ca! Nếu muốn hộ trì các Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm cũng lại như vậy, chỉ luống uổng nhọc nhằn, hoàn toàn không có ích lợi.

Kiền-thi-ca! Ý ông thế nào? Có ai hộ trì việc huyễn hóa của Phật và Như Lai không?

Trời Đế Thích thưa:

- Thưa Đại đức! Không có.

Thiện Hiện dạy:

- Kiền-thi-ca! Nếu muốn hộ trì các Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng lại như vậy, chỉ luống uổng nhọc nhằn, hoàn toàn không có lợi ích.

Kiền-thi-ca! Ý ông thế nào? Có người hộ trì pháp giới, chơn như cho đến cảnh giới hư không, cảnh giới bất tư nghì không?

Trời Đế Thích thưa:

- Thưa Đại đức! Không có.

Thiện Hiện dạy:

- Kiền-thi-ca! Nếu muốn hộ trì các Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng lại như vậy, chỉ luống uổng nhọc nhằn, hoàn toàn không có lợi ích.

Khi ấy, trời Đế Thích lại hỏi Thiện Hiện:

- Vì sao Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm, tuy đạt các pháp như huyễn, như mộng, như tiếng vang, như hình tượng, như ảnh trong gương, như sóng nắng, như thành Tầm hương, như việc biến hóa mà Đại Bồ-tát này không chấp trước là huyễn cho đến việc biến hóa này; không chấp bởi huyễn cho đến việc biến hóa, không chấp thuộc huyễn cho đến thuộc việc biến hóa; không chấp nương tựa huyễn cho đến nương tựa việc biến hóa?

Thiện Hiện đáp:

- Nếu khi Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm, không chấp là sắc cho đến trí nhất thiết tướng. Không chấp bởi sắc cho đến trí nhất thiết tướng, không chấp thuộc sắc cho đến trí nhất thiết tướng, không chấp nương tựa sắc cho đến trí nhất thiết tướng. Đại Bồ-tát này khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm, tuy đạt các pháp như huyễn cho đến như việc biến hóa, nhưng không chấp là huyễn cho đến là việc biến hóa. Cũng lại không chấp bởi huyễn cho đến bởi việc biến hóa. Cũng lại không chấp thuộc huyễn cho đến thuộc việc biến hóa. Cũng lại không chấp nương tựa huyễn cho đến nương tựa việc biến hóa. Cho đến không chấp là tướng, bởi do tướng, thuộc tướng, nương tựa tướng.

Lúc bấy giờ, nhờ thần lực của Thế Tôn khiến cho tất cả chư Thiên từ trời Tứ đại thiên vương, cho đến trời Sắc cứu cánh ở ba ngàn đại thiên thế giới đều đem hương bột chiên-đàn ở cõi trời rải lên Thế Tôn, đến chỗ Phật, đánh lễ sát chân Phật, rồi đứng một bên. Nhờ thần lực của Phật, khi ấy chư Thiên đều thấy ở mười phương có ngàn đức Phật tuyên thuyết danh tự phẩm nghĩa Bát-nhã ba-la-mật-đa đều giống như ở tại đây. Đứng đầu trong chúng Bí-sô thỉnh thuyết Bát-nhã ba-la-mật-đa đều là Thiện Hiện. Đứng đầu trong chúng chư Thiên thưa hỏi Bát-nhã ba-la-mật-đa đều là Đế Thích.

Khi ấy, Thế Tôn bảo Thiện Hiện:

- Khi Bồ-tát Từ Thị chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề cũng tuyên thuyết Bát-nhã ba-la-mật-đa ở chỗ này. Chư Phật tương lai trong Hiền kiếp này cũng tuyên thuyết Bát-nhã ba-la-mật-đa ở đây.

Cụ thọ Thiện Hiện liền bạch Phật:

- Khi Bồ-tát Từ Thị chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, dùng các pháp hành, tướng trạng gì để tuyên thuyết Bát-nhã ba-la-mật-đa?

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Khi Bồ-tát Từ Thị chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, sẽ dùng sắc, thọ, tưởng, hành, thức chẳng phải thường, chẳng phải vô thường, chẳng vui, chẳng khổ, chẳng ngã, chẳng vô ngã, chẳng tịnh, chẳng bất tịnh, chẳng viễn ly, chẳng bất viễn ly, chẳng tịch tĩnh, chẳng bất tịch tĩnh, chẳng buộc, chẳng mở, chẳng có, chẳng không, chẳng quá khứ, chẳng vị lai, chẳng hiện tại mà tuyên thuyết Bát-nhã ba-la-mật-đa. Cho đến sẽ lấy trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng chẳng phải thường, chẳng phải vô thường, chẳng vui, chẳng khổ, chẳng ngã, chẳng vô ngã, chẳng tịnh, chẳng bất tịnh, chẳng viễn ly, chẳng bất viễn ly, chẳng tịch tĩnh, chẳng bất tịch tĩnh, chẳng buộc, chẳng mở, chẳng có, chẳng không, chẳng quá khứ, chẳng vị lai, chẳng hiện tại mà tuyên thuyết Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Cụ thọ Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Khi Bồ-tát Từ Thị chứng đắc quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, Ngài chứng những pháp gì và thuyết những pháp gì?

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Khi Bồ-tát Từ Thị chứng đắc quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, chứng đắc sắc hoàn toàn thanh tịnh, thuyết sắc

hoàn toàn thanh tịnh. Cho đến chứng trí nhất thiết tướng hoàn toàn thanh tịnh, thuyết trí nhất thiết tướng hoàn toàn thanh tịnh.

Cụ thọ Thiện Hiện lại bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm thanh tịnh như thế nào?

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Sắc thanh tịnh nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm thanh tịnh. Cho đến trí nhất thiết tướng thanh tịnh nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm thanh tịnh.

Cụ thọ Thiện Hiện liền bạch Phật:

- Vì sao sắc thanh tịnh nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm thanh tịnh, cho đến vì sao trí nhất thiết tướng thanh tịnh nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm thanh tịnh?

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Sắc vô sanh, vô diệt, vô nhiễm, vô tịnh nên thanh tịnh. Vì sắc thanh tịnh nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm thanh tịnh. Cho đến trí nhất thiết tướng vô sanh, vô diệt, vô nhiễm, vô tịnh nên thanh tịnh. Vì trí nhất thiết tướng thanh tịnh nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm thanh tịnh.

Lại nữa, Thiện Hiện! Hư không thanh tịnh nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thanh tịnh.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

- Vì sao hư không thanh tịnh nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm thanh tịnh?

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Hư không vô sanh, vô diệt, vô nhiễm, vô tịnh nên thanh tịnh. Vì hư không thanh tịnh nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm thanh tịnh.

Lại nữa, Thiện Hiện! Sắc không nhiễm ô nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm thanh tịnh. Cho đến trí nhất thiết tướng không nhiễm ô nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm thanh tịnh.

- Bạch Thế Tôn! Vì sao sắc không nhiễm ô nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm thanh tịnh? Cho đến trí nhất thiết tướng không nhiễm ô nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm thanh tịnh?

- Thiện Hiện! Vì sắc không thể chấp lấy nên không nhiễm ô. Sắc không nhiễm ô nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm thanh tịnh. Cho đến trí nhất thiết tướng không thể chấp lấy nên không nhiễm ô. Trí nhất thiết tướng không nhiễm ô nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm thanh tịnh.

Lại nữa, Thiện Hiện! Hư không không nhiễm ô nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm thanh tịnh.

- Bạch Thế Tôn! Vì sao hư không không nhiễm ô nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm thanh tịnh?

- Thiện Hiện! Hư không không thể chấp lấy nên không nhiễm ô. Hư không không nhiễm ô nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm thanh tịnh.

Lại nữa, Thiện Hiện! Hư không chỉ là giả thuyết nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thanh tịnh.

- Bạch Thế Tôn! Vì sao hư không chỉ là giả thuyết nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm thanh tịnh?

- Thiện Hiện! Cũng như nhờ hư không hai tiếng vang xuất hiện, chỉ có giả thuyết. Vì chỉ là giả thuyết nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm thanh tịnh.

Lại nữa, Thiện Hiện! Hư không bất khả thuyết nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm thanh tịnh.

- Bạch Thế Tôn! Vì sao hư không bất khả thuyết nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm thanh tịnh?

- Thiện Hiện! Việc hư không không thể nói nên bất khả thuyết. Vì bất khả thuyết nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm thanh tịnh.

Lại nữa, Thiện Hiện! Hư không bất khả đắc nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm thanh tịnh.

- Bạch Thế Tôn! Vì sao hư không bất khả đắc nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm thanh tịnh?

- Thiện Hiện! Việc hư không không thể đắc nên bất khả đắc. Vì bất khả đắc nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm thanh tịnh.

Lại nữa, Thiện Hiện! Tất cả pháp vô sanh, vô diệt, vô nhiễm, vô tịnh nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thanh tịnh.

- Bạch Thế Tôn! Vì sao tất cả pháp vô sanh, vô diệt, vô nhiễm, vô tịnh nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm thanh tịnh?

- Thiện Hiện! Vì tất cả pháp hoàn toàn thanh tịnh nên vô sanh, vô diệt, vô nhiễm, vô tịnh. Vì vô sanh, vô diệt, vô nhiễm, vô tịnh nên Bát-nhã ba-la-mật-đa thậm thâm thanh tịnh.